

บทที่ 3

โครงสร้างทั่วไป และการให้สินเชื่อกองธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภาคเกษตรเป็นหลัก รองลงไปได้แก่ ภาคการค้า ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนและอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วงปี 2521-2531 ของสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

	การผลิต (%)	การขยายตัว (%)
เกษตรกรรม	36.3	3.6
การค้า	13.2	4.8
บริการ	12.0	9.0
อุตสาหกรรม	8.5	4.8
บริโภคนส่วนบุคคล	7.0	4.7
ก่อสร้าง	4.9	5.6
สาธารณูปโภค	4.7	6.9
อื่นๆ	13.4	7.6
รวม	100.0	5.3

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปี 2521-2531 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.3 ต่อปี เทียบกับค่าเฉลี่ยร้อยละ ของประเทศโดยภาคเกษตรขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.6 ในขณะที่นอกภาคเกษตรมีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.2 ซึ่งเป็นการขยายตัวของสาขาบริการขนส่ง ก่อสร้าง การค้า อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย เป็นสำคัญ

สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี 2530 (ณ ราคาคงที่) อยู่ในอันดับ 3 ของประเทศ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เทียบกับร้อยละ 48.5 ร้อยละ 16.8 ร้อยละ 11.7 และร้อยละ 9.4

ของกรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

3.2 บทบาทการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไม่ว่าจะเป็นแบบเงินให้กู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชี หรือซื้อลดตั๋วแลกเงิน โดยรวมแล้วเมื่อแยกตามวัตถุประสงค์ พบว่าในอดีตที่ผ่านมาปริมาณสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้มักจะกระจุกตัวอยู่กับการกู้ยืมไม่ก็รายเท่านั้น

เมื่อพิจารณาสาขาการผลิตที่สำคัญทั้ง 7 สาขา (ตารางที่ 2(3) การให้สินเชื่อแก่ภาคการบริโภคส่วนบุคคลเพิ่มถึงประมาณ 37.5 เท่าในช่วงระยะ 14 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือในปี 2519 ยอดเงินให้กู้ยืมค้างแก่ภาคการบริโภคส่วนบุคคลเป็นจำนวน 300.3 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 11,546.7 ล้านบาท ในปี 2532 คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 32.4 ต่อปี ส่วนสินเชื่อที่ให้แก่ภาคการเกษตรเพิ่มรองลงมาประมาณ 34.2 เท่า คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 31.5 ต่อปี ซึ่งมากกว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อทั้งหมดของระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งเท่ากับร้อยละ 23.8 ต่อปี ส่วนสาขาอื่นๆ อีก 5 สาขา มีอัตราการขยายตัวของสินเชื่อลดลง โดยจะแยกการพิจารณารายได้สินเชื่อในแต่ละ 7 สาขา ดังนี้

3.2.1 สินเชื่อเพื่อการเกษตร

สินเชื่อเพื่อการเกษตรในช่วงที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ของสินเชื่อเพื่อการเกษตรเนื่องจากภาคเกษตรกรรมเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในแง่ที่เป็นภาคการผลิตที่สร้างรายได้ให้กับประเทศปีหนึ่งๆ นับแสนล้านบาท ในปี 2530 ภาคเกษตรกรรมสามารถทำรายได้ถึงประมาณ 198,284 ล้านบาท หรือเกือบ 1 ใน 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และแม้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวผ่านมามีสัดส่วนของรายได้จากภาคเกษตรกรรมใน GDP จะลดลงมาโดยตลอด แต่สินค้าจากภาคเกษตรกรรมได้ก่อให้เกิดการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ มากมาย และเป็นสินค้าออกที่สำคัญของประเทศ โดยในปี 2528 สินค้าเกษตรส่งออก (ไม่รวมสินค้าประมงและป่าไม้) มีมูลค่าถึง 83,259 ล้านบาท หรือกว่า 1 ใน 3 ของมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด นอกจากนี้ภาคเกษตรกรรมยังเป็นแหล่งรองรับแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศอีกด้วย แต่ปรากฏว่าภาคเกษตรกรรมกลับมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ต่ำ เมื่อเทียบกับสาขาเศรษฐกิจอื่น และเกษตรกรโดยทั่วไปมักประสบปัญหาขาดเงิน มีรายได้ต่ำ และขาดแคลนเงินทุนที่ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการซื้อหาปัจจัยการผลิต ตลอดจนเงินทุนในการปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ทำให้ผลตอบแทนจากการผลิตหรือรายได้ของเกษตรกรอยู่ในระดับต่ำ และมีความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่าผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจอื่น

โดยที่ตระหนักถึงปัญหานี้ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้นมาตาม พ.ร.บ.ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ พ.ศ. 2486 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการผลิตของเกษตรกร

ซึ่งต่อมาในปี 2509 ได้รับการพัฒนาเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โดยมีหน้าที่หลักในการอำนวยสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าท้องตลาดให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้ เพื่อช่วยทำให้เกษตรกรมีเงินลงทุนเพิ่มผลผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากความต้องการสินเชื่อของเกษตรกรมีอยู่มากและเพิ่มสูงขึ้น เป็นลำดับโดยที่ ธกส. ไม่สามารถจะสนองตอบได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง ในปี 2518 รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารทั้งธนาคารไทยและสาขาธนาคารต่างประเทศ เข้าไปมีส่วนร่วมในการอำนวยสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบาย

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดเป้าหมายให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยสินเชื่อเพื่อการเกษตร ^{8/} เพิ่มขึ้นทุกปี หากธนาคารใดไม่สามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมายก็ให้นำเงินส่วนที่เหลือนั้นฝากไว้ที่ ธกส. ซึ่ง ธกส. จะได้นำไปให้เกษตรกรกู้ต่ออีกทอดหนึ่ง โดยในปี 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อให้แก่เกษตรกรโดยตรงในอัตราร้อยละ 5 ของยอดสินเชื่อคงค้างเมื่อสิ้นปี 2517 ต่อมาในปี 2519 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงการกำหนดเป้าหมายสินเชื่อเพื่อการเกษตรใหม่ โดยให้กำหนดจากยอดเงินฝากคงค้างเมื่อสิ้นปีก่อนหน้าแทน และได้ใช้หลักเกณฑ์นี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งได้กำหนดสัดส่วนสินเชื่อเพื่อการเกษตรต่อยอดเงินฝากคงค้างเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7 ในปี 2519 และเป็นร้อยละ 9 ในปี 2520 และตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายขอบเขตเป้าหมายการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยให้นับรวมถึงสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรเข้าไปด้วย แต่จะต้องไม่เกินร้อยละ 2 ของยอดเงินฝากคงค้าง ดังนั้นในปี 2521 เป้าหมายสินเชื่อเพื่อการเกษตรจึงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11 โดยกำหนดให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 9 และธุรกิจการเกษตรอีกไม่เกินร้อยละ 2 หลังจากนั้นคือตั้งแต่ปี 2522-2529 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ขยายวงเงินสินเชื่อเพื่อการเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 13 ของยอดฝากคงค้าง โดยแยกเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 11 และสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจการเกษตรไม่เกินร้อยละ 2

^{8/} สินเชื่อเพื่อการเกษตร ตามความหมายในการดำเนินงานด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ธปท. นั้น หมายถึงการให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการธุรกิจการประมง และการเลี้ยงสัตว์ (ไม่รวมการทำป่าไม้) โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับสินเชื่อ คือเกษตรกร ทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร

นอกจากนี้ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้กำหนดเงื่อนไขให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ เมื่อเปิดสาขาในอำเภอรอบนอก กล่าวคือ สาขาธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการใหม่ นั้นจะต้องให้สินเชื่อกับบุคคลในท้องถิ่น ในเขตอำเภอรอบนอกของจังหวัด ที่สาขาธนาคารพาณิชย์นั้นตั้งอยู่และอำเภอรอบนอกของจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของยอดเงินฝากโดยไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จะต้องเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรทั้งนี้ เพื่อให้มีการนำเอาเงินออมที่ระดมได้ภายในท้องถิ่นกลับไปพัฒนาท้องถิ่นและช่วยให้เกษตรกรมีเงินลงทุนทำการผลิตต่อไป

สำหรับผลการดำเนินนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรในปี 2519 เป็นต้นมา ธนาคารพาณิชย์ได้ขยายการให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 5 ยอดสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งให้แก่เกษตรกรโดยตรง (เพื่อประกอบการกลีกรวม การเลี้ยงสัตว์และการประมง) เพิ่มขึ้นจาก 241.4 ล้านบาท เป็น 8,468.8 ล้านบาทในปี 2532 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 35 เท่าตัว ภายในเวลา 14 ปี โดยจำแนกเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรง 8,403.8 ล้านบาท และปล่อยยืมให้แก่ธุรกิจการเกษตร 4,434.8 ล้านบาท ซึ่งถ้าเทียบกับเป้าหมายสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้จะพบว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยสินเชื่อเกินกว่าเป้าหมายเกือบทุกปี ยกเว้นในปี 2518-2520 ที่สินเชื่อเพื่อการเกษตรจะอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ยังขาดความสนใจที่จะให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าสาขาการเกษตร แต่เมื่อมีนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตร และธุรกิจการเกษตร ตามสัดส่วนของยอดเงินฝาก ทำให้สินเชื่อมีปริมาณเกินกว่าเป้าหมายทุกปี เว้นแต่ในปี 2523 ที่ให้สินเชื่อต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะสินเชื่อที่ปล่อยให้แก่เกษตรกรโดยตรง จะอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายในช่วงระหว่าง ปี 2518-2524 และ 2531-2532 ส่วนปี 2525-2529 ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรงเกินเป้าหมาย สำหรับสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจการเกษตรในภาคเกินกว่าเป้าหมายทุกปี อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากยอดเงินให้สินเชื่อทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ประกอบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แยกตามสาขาการผลิต จะพบว่าสัดส่วนการให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตรกรรม ต่อสินเชื่อทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ในภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแม้ว่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคในสาขาเกษตรกรรม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด จะมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 40.2 ในปี 2521 เหลือประมาณร้อยละ 34.0 ในปี 2531 ก็ตาม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ได้ขยายสินเชื่อแก่สาขาเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าความสำคัญจากภาคเกษตรกรรมจะลดลงโดยตลอด และในช่วงปี 2522-2529 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ไทยไม่ได้เพิ่มสัดส่วนสินเชื่อภาคบังคับแต่อย่างใด

แม้ว่าสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูงก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่าในบางปีธนาคารพาณิชย์ก็ไม่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ครบตามเป้าหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ และยังมีเกษตรกรอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องกู้ยืมเงินจากตลาดเงินนอกระบบเพื่อนำมาใช้ลงทุนทำการผลิต โดยยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการสินเชื่อของเกษตรกรได้อย่างเพียงพอทั้งนี้เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ในภาคประสบอุปสรรคในการดำเนินการบางประการได้แก่

ประการแรก การผลิตทางการเกษตรโดยทั่วไปมักขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศทำให้ไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้ ประกอบกับราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวนค่อนข้างมาก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรโดยตรง ด้วยเหตุนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตรจึงมีความเสี่ยงสูงกว่าสินเชื่อทางด้านอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องระวังในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นพิเศษ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มาขอกู้เงินมักจะเป็นลูกค้ารายย่อย มีวงเงินกู้ต่ำ และอยู่กระจัดกระจายทำให้การบริการสินเชื่อเพื่อการเกษตร ยุ่งยากกว่าสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจประเภทอื่น ๆ

จากการสุ่มตัวอย่างการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรงของสาขาธนาคารพาณิชย์ตามภูมิภาคต่าง ๆ ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2527 - สิงหาคม 2529 จำนวน 16 สาขา ที่มีหนี้สูญ จากการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรพบว่าหนี้สูญต่อเงินให้กู้ยืมแก่เกษตรกรทั้งหมดสูงถึงร้อยละ 19.2 เทียบกับหนี้สูญนอกภาคเกษตร ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5.3 เท่านั้น ^{9/}

ประการที่สอง ในภาวะที่เศรษฐกิจซบเซา และราคาผลผลิตของเกษตรกรตกต่ำ เช่น ในปี 2528 ราคาผลผลิตทางการเกษตรหลัก เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย สุกّر และไก่ ตกต่ำลงมาก ทำให้ธนาคารพาณิชย์ชะลอการปล่อยสินเชื่อลง ในปี 2529

^{9/} ศิริชัย สาครรัตนกุล ยงเกียรติ จรมศักดิ์สกุล และเฉลียว งามวงศ์. การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรในประเทศไทย : ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข. การประชุมวิชาการประจำปี 2529, หน้า 56-76 สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย, 2529

ประการที่สาม การอำนวยการสินเชื่อเพื่อการเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีเงินลงทุนทำการผลิตอย่างเพียงพอ แต่ปรากฏว่าเกษตรกรมักจะนำสินเชื่อที่ได้ไปใช้ในการบริโภคพร้อม ๆ กับใช้ในการผลิต ทำให้เหลือเงินที่จะใช้ลงทุนน้อยซึ่ง "...จากการสำรวจของกลุ่มพัฒนาสินเชื่อเกษตรกรสำนักผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี 2528 พบว่า ลูกค้าเกษตรกรกว่าร้อยละ 70 ได้นำสินเชื่อที่ได้รับไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่ทราบรายละเอียดที่แน่นอน"

ประการสุดท้าย ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่อาจมีส่วนทำให้ปริมาณสินเชื่อของเกษตรกรในบางพื้นที่ชะลอตัวลงได้แก่ นโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกพืชบางชนิด เพื่อแก้ไขปัญหาการค้าคั่วของทางการ อาทิ นโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับมันสำปะหลังรวม 23 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดำเนินการในช่วงปี 2527/28-2528/29 มีเป้าหมายที่จะลดเนื้อที่ปลูกมันสำปะหลังลงถึง 1 ล้านไร่ เป็นต้น

จากปัญหาในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องประสบในช่วงที่ผ่านมา ประกอบกับภาวะตกต่ำของการผลิตในภาคเกษตรหลักที่เกิดขึ้นติดต่อกันมาเป็นเวลานานทำให้รายได้ของเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงเกษตรกรและสมาชิกในครอบครัวจึงจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มเติมโดยการออกไปประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากภาคเกษตรไปสู่ภาคเศรษฐกิจอื่น และจากส่วนภูมิภาคไปยังส่วนกลางตามมาในที่สุด ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับปรุงนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้เป็นสินเชื่อสู่ชนบท (ตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นไป) ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. เพิ่มสัดส่วนสินเชื่อภาคบังคับจากร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 20 ของยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปีก่อนหน้า (ซึ่งจะทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปล่อยสินเชื่อสู่ชนบทในปี 2530 รวมเป็นวงเงินประมาณ 124,000 ล้านบาท) ^{10/}
2. กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 14 ของยอดเงินฝากเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรงและอุตสาหกรรมขนาดย่อมในส่วนภูมิภาค (คิดเป็นวงเงินประมาณ 87,000 ล้านบาท) ขณะที่ในปี 2529 กำหนดเป้าหมายสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรง (ไม่รวมสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมในส่วนภูมิภาค) ไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 11
3. ส่วนที่เหลืออีกไม่เกินร้อยละ 6 กำหนดให้เป็นสินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร (รวมโรงสีข้าว) (คิดเป็นวงเงินประมาณ 37,000 ล้านบาท) ^{11/} เทียบกับเป้าหมายสินเชื่อ

^{10/} จากการเปิดเผยของ นายศิริ การเจริญดี ผู้อำนวยการสำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ตำแหน่งในขณะนั้น) (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2530)

^{11/} อ้างแล้วใน 10

เพื่อธุรกิจการเกษตร (ไม่รวมโรงสีข้าว) ในปี 2529 ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 2

ผลการดำเนินตามนโยบายสินเชื่อสู่ชนบท ของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้น 31 ธันวาคม 2532 ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดำเนินการให้สินเชื่อสู่ชนบทแก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ ทั้งสิ้น 206,637 ราย เป็นเงิน 21,366.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.4 ของยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปี 2531 (54,178.3 ล้านบาท) เกินกว่าเป้าหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งไว้ (ร้อยละ 20 ของยอดเงินฝาก) ร้อยละ 19.4 เป็นเงิน 10,530.7 ล้านบาท

ตารางที่ 3 แสดงผลการดำเนินนโยบายสินเชื่อสู่ชนบท ของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้น ธันวาคม 2532

	ราย	สินเชื่อ (ล้านบาท)	%ของยอดเงินฝาก ปีก่อนหน้า
สินเชื่อรวม (20%)	206,637	21,366.4	39.4
สินเชื่อในด้านการเกษตรและ อุตสาหกรรมขนาดย่อม (ไม่น้อยกว่า 14 %)	204,009	16,931.5	31.2
สินเชื่อในส่วนธุรกิจเกษตรโรงสีข้าว (ไม่เกิน 6%)	2,622	4,434.8	8.2

สินเชื่อในด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำการปล่อยสินเชื่อในส่วนนี้ แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ ทั้งสิ้น 204,009 ราย เป็นเงิน 16,931.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.2 ของยอดเงินฝากปี 2531 เกินกว่าเป้าหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งไว้ (ร้อยละ 14 ของยอดเงินฝาก) ร้อยละ 17.2 เป็นเงิน 9,346.5 ล้านบาท โดยแยกเป็นการให้สินเชื่อแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 4 สินเชื่อส่วนบุคคลในส่วนการเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดย่อม
(ไม่น้อยกว่าร้อยละ 14 ของเงินฝาก)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ณ สิ้น ธันวาคม 2532

	ราย	สินเชื่อ (ล้านบาท)	%
เกษตรกรโดยตรง	175,429	8,403.8	49.6
การกลีกรวม	150,615	6,143.2	36.3
การประมง	2,123	164.1	0.9
การเลี้ยงสัตว์	22,691	2,096.5	12.4
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	9,873	6,524.3	38.5
สหกรณ์ออมทรัพย์+เครดิตยูเนียน	5,915	1,700.0	10.1
ค่าเดินทางไปทำงานต่างประเทศ	12,792	303.4	1.8
รวม	204,009	16,931.5	100.0

สินเชื่อในส่วนธุรกิจเกษตรรวมโรงสีข้าว

ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำการปล่อยสินเชื่อในส่วนนี้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร รวมถึงโรงสีข้าว ณ สิ้น ธันวาคม 2532 ทั้งสิ้น 2,628 ราย เป็นสินเชื่อ 4,434.8 ล้านบาท เกินกว่าเป้าหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งไว้ (ร้อยละ 6 ของยอดเงินฝาก) ร้อยละ 2.2 เป็นเงิน 1,184.1 ล้านบาท

สำหรับการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในรายจังหวัดปรากฏว่า ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถปล่อยสินเชื่อได้เกินกว่าเป้าหมายทุกจังหวัด โดย ณ สิ้น ธันวาคม 2532 มีสัดส่วนสินเชื่อชนบทต่อเงินฝาก เฉลี่ยทั้งภาคร้อยละ 39.4 จังหวัดที่มีสัดส่วนสูงสุดคือจังหวัดขอนแก่น คือมีสัดส่วนร้อยละ 52.1 โดยมีกลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนในเกณฑ์สูงคือมีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 40 ขึ้นไปจำนวน 9 จังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ ศรีสะเกษ ภาพสินธุ์ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สุรินทร์ และมุกดาหาร ตามลำดับ จังหวัดที่มีสัดส่วนร้อยละ 30 - 40 มีจำนวน 6 จังหวัดคือ จังหวัดอุดรธานี เลย สกลนคร นครราชสีมา ยโสธรและอุบลราชธานี ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 30 ลงมา มี 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม และหนองคายตามลำดับ แม้จังหวัดหนองคายจะเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนสินเชื่อสูงชนบทต่อเงินฝากน้อยที่สุดคือร้อยละ 26.45 แต่ก็ยังมีสัดส่วนสูงกว่าเป้าหมาย

ส่วนการปล่อยสินเชื่อสูงชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือธนาคารนั้น ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายมีเพียงบางธนาคารเท่านั้นที่ยังดำเนินการได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ข้อสังเกตบางประการ

1. การตอบสนองนโยบายสินเชื่อสูงชนบทธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2532 จัดว่าดำเนินการได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยสามารถทำได้เกินเป้าหมายที่กำหนดขึ้นแง่ของปริมาณ อย่างไรก็ตามลักษณะการปล่อยสินเชื่อสูงชนบทโดยสินเชื่อเพื่อการเกษตรกรรมนั้นในเรื่องคุณภาพของสินเชื่อมากขึ้น นอกจากการพิจารณาทางด้านปริมาณสินเชื่อที่ปล่อยออกไป เพื่อให้ได้ตามเป้าหมาย

2. ในการรวบรวมข้อมูลสินเชื่อสูงชนบท ควรพิจารณาถึงอัตราการชำระหนี้สินเชื่อประเภทนี้ด้วย

3. การปล่อยสินเชื่อทางการเกษตร เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง ธนาคารพาณิชย์มักอำนวยการสินเชื่อให้แก่เกษตรกรที่มีฐานะค่อนข้างดี มีหลักประกันทำให้เกษตรกรรายย่อยที่ยากจนหรือขาดหลักประกันสินเชื่อ ไม่มีโอกาสรับสินเชื่อเหล่านี้การกระจายของสินเชื่อไม่ทั่วถึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักของ ธนาคารแห่งประเทศไทยเท่าที่ควร

3.2.2 สินเชื่อเพื่อการอุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้แก่กิจการอุตสาหกรรมในช่วงปี 2523 ถึง 2530 ในแต่ละภูมิภาค (ตาราง 6) พบว่าสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้แก่กิจการอุตสาหกรรมโดยเฉลี่ยในภาคเหนือใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้อยมาก สินเชื่อที่กิจการอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับเป็นร้อยละ 0.5-1 ของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดเท่านั้น และเฉลี่ยร้อยละ 17.2 เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตาราง 7) เป็นอันดับ 2 รองจากภาคกลางและกรุงเทพฯ และจากตาราง 5 สัดส่วนการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในสาขาอุตสาหกรรมในภาคเหนือเทียบกับสินเชื่อทั้งหมดมีสัดส่วนร้อยละ 11.1 ในปี 2519 และเป็นร้อยละ 18.4 ในปี 2532 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 28.7 ต่อปี เมื่อนำเอาสัดส่วนการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศที่ให้แก่กิจการอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาค (ตาราง 6) ไปเปรียบเทียบกับสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมของแต่ละผลิตภัณฑ์ต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (ตารางที่ 8) ในช่วงระหว่างปี 2524-2530 แล้วพบ

ว่าในภูมิภาคต่างๆ ทั้งภาคเหนือ ใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนของสินเชื่อกลัศเคียงกับสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ สำหรับการให้สินเชื่อแก่กิจการอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรให้มากกว่านี้โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ร้อยละ 98 เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยอุตสาหกรรมในครัวเรือน (มีการจ้างงาน 1-4 คน) คิดเป็นร้อยละ 66.8 อุตสาหกรรมขนาดเล็ก (มีการจ้างงาน 5-49 คน) ร้อยละ 31.9 อุตสาหกรรมขนาดกลาง (มีการจ้างงาน 50-299 คน) ร้อยละ 1.1 และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (มีการจ้างงานมากกว่า 300 คนขึ้นไป) ร้อยละ 0.2

โรงงานอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ ๘ ล้านปี 2532 มีทั้งสิ้น 37,487 โรง จำแนกเป็นกิจการประเภทโรงสีข้าวมากที่สุด คือ จำนวน 31,014 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 82.7 ของโรงงานทั้งหมดในภาคนี้ รองลงไปได้แก่ โรงงานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 2,460 โรง (ร้อยละ 6.6) โรงงานผลิตอุตสาหกรรมวิศวกรรม 2,513 โรง (ร้อยละ 6.7) โรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม 760 โรง (ร้อยละ 2.0) โรงงานผลิตเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากไม้ 364 โรง (ร้อยละ 1.0) โรงงานผลิตภัณฑ์สิ่งทอสิ่งถัก 183 โรง (ร้อยละ 0.5) นอกนั้นเป็นโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ ดังตารางที่ 10

แต่เมื่อพิจารณาเงินลงทุนตามประเภทอุตสาหกรรมปรากฏว่า อุตสาหกรรมการผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษมีเงินลงทุนสูงที่สุดคือ 6,344.67 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 27.5 ของเงินลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ทั้งหมด ทั้งนี้ เนื่องจากมีโรงงานผลิตกระดาษขนาดใหญ่คือบริษัท ฟินิกซ์ พัลพ แอนด์ เพเพอร์ จำกัด มาตั้งอยู่ในภาคนี้ ที่อำเภอหนอง จันทขอนแก่นรองลงไปได้แก่ อุตสาหกรรมโรงสีข้าว มีเงินลงทุน 4,415.4 ล้านบาท (ร้อยละ 20.9) อุตสาหกรรมการผลิตอาหารมีเงินลงทุน 4,339.2 ล้านบาท (ร้อยละ 20.5) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง มีเงินลงทุน 3,092.9 ล้านบาท (ร้อยละ 14.6) และอุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอและสิ่งถัก มีเงินลงทุน 2,072.2 ล้านบาท (ร้อยละ 9.8) ตามลำดับ

สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมโรงสีข้าว มีการจ้างงาน 36,520 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.0 ของการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ทั้งหมด รองลงไปได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอสิ่งถัก มีการจ้างงาน 26,138 คน (ร้อยละ 20.7) ทั้งนี้เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในภาคนี้ถึง 2 โรง คือ โรงงานทอวานเดชาพานิช และโรงงานแหวนขอนแก่น (ทั้ง 2 โรงงานตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง มีการจ้างงาน 19,582 คน (ร้อยละ 15.5) อุตสาหกรรมวิศวกรรม มีการจ้างงาน 18,048 คน (ร้อยละ 14.3) และอุตสาหกรรมผลิตภัณ์อาหารมีการจ้างงาน 9,839 คน

(ร้อยละ 7.8) ตามลำดับ

3.2.3 สินเชื่อเพื่อการก่อสร้าง

การให้สินเชื่อแก่กิจการรับเหมาก่อสร้าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงปี 2519-2532 ธนาคารพาณิชย์ในภาค ได้ขยายการให้สินเชื่อแก่กิจการนี้เฉลี่ยร้อยละ 24.7 ต่อปี สัดส่วนการให้สินเชื่อเพื่อการก่อสร้าง ต่อสินเชื่อทั้งหมด ร้อยละ 4.6 ในปี 2519 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.3 ในปี 2525 และลดลงเหลือร้อยละ 5.0 ในปัจจุบันเนื่องจากผลกระทบทางด้านการขาดแคลนวัสดุก่อสร้าง ทำให้ธนาคารพาณิชย์สนใจให้สินเชื่อในสาขาอื่นเพิ่มขึ้นมากกว่า เช่นสาขาการเกษตร เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล สาขาบริโภคนส่วนบุคคล สาขาการอุตสาหกรรมและสาขาสาธารณูปโภค

3.2.4 สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ในภาคให้สินเชื่อเพื่อการค้าเป็นสัดส่วนสูงที่สุด เมื่อเทียบกับสินเชื่อทั้งหมด แม้ว่าจะมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 32.3 ในปัจจุบัน (ปี 2519 มีสัดส่วนร้อยละ 61.6) ส่วนใหญ่ธนาคารจะให้กู้ในรูปแบบเบิกเกินบัญชีเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในรอบการค้า ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่สาขานี้เฉลี่ยร้อยละ 17.8 ต่อปี เป็นอัตราขยายตัวที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสาขาอื่นอีก 6 สาขา เนื่องจากธนาคารพาณิชย์สนองตอบนโยบายการให้สินเชื่อแก่สาขาอื่น ๆ แทนโดยเฉพาะให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากขึ้น

3.2.5 สินเชื่อเพื่อการสาธารณูปโภค

สัดส่วนการให้สินเชื่อของกิจการสาธารณูปโภคด้านการขนส่ง ตั้งแต่ปี 2519 ปัจจุบันมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 1.0-1.3 ของสินเชื่อทั้งหมด นับว่าเป็นการให้สินเชื่อในสัดส่วนที่น้อยที่สุดใน 7 สาขาเศรษฐกิจ โดย ปี 2519 ธนาคารให้สินเชื่อจำนวน 38.5 ล้านบาทปี 2532 เพิ่มขึ้นเป็น 742.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 18 เท่าตัว หรือคิดเป็นการขยายการให้สินเชื่อเฉลี่ยร้อยละ 25.6 ต่อปี เป็นการให้สินเชื่อในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 4 ของสาขาทั้งหมดรองจากสาขาการบริโภคนส่วนบุคคล สาขาการเกษตร และสาขาการอุตสาหกรรม

3.2.6 สินเชื่อเพื่อการบริการ

ธนาคารพาณิชย์ในภาคให้สินเชื่อในสาขานี้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 19.8 ต่อปี สัดส่วนของการให้สินเชื่อในสาขานี้ในปี 2519 มีสัดส่วนร้อยละ 5.9 และประมาณร้อยละ 3.8 ในปัจจุบัน คิดเป็นวงเงิน 209.4 ล้านบาท และ 2,198.3 ล้านบาทตามลำดับ เป็นสาขาที่มีการขยายตัวของสินเชื่อในอัตราที่ต่ำกว่า อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของสินเชื่อทั้งหมด ซึ่งเท่ากับร้อยละ 23.8 ต่อปี

3.2.7 สินเชื่อเพื่อการบริโภคนส่วนบุคคล

ด้านสัดส่วนการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคแก่สาขานี้ เมื่อเทียบกับสินเชื่อ

ทั้งหมด มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จากปี 2519 - 2532 กว่าเท่าตัว โดยธนาคารให้สินเชื่อ เป็นสัดส่วนร้อยละ 8.4 ต่อสินเชื่อทั้งหมดในปี 2519 และให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น ร้อย ละ 20.1 ในปี 2531 คิดเป็นการขยายตัวของสินเชื่อในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 20.1 ในปี 2532 คิดเป็นการขยายตัวของสินเชื่อในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 32.4 ต่อปี เป็นอัตราการ ขยายตัวของสินเชื่อที่มากที่สุดใ 7 สาขา เศรษฐกิจ และหากคิดเป็นวงเงิน ณ เดือน ธันวาคม 2532 มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 รองจากสาขาการพาณิชย์ โดยมีจำนวนสินเชื่อ ประมาณ 11,546.7 ล้านบาท (สาขาการพาณิชย์ ประมาณ 18,564.3 ล้านบาท)

ตารางที่ 5
 สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์กับภาคการผลิต
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ณ สิ้นเดือนธันวาคม

(ล้านบาท)

	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	อัตราเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี	สัดส่วนเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี
การเกษตร	583.0	803.3	925.4	1,336.0	2,143.6	3,260.0	4,519.2	4,796.3	4,784.7	5,707.6	6,973.5	8,468.8	27.5	5.3
(กสิกรรม)	470.4	635.1	716.9	1,070.3	1,713.9	2,541.8	3,554.4	3,671.5	3,685.4	4,411.6	5,241.7	6,171.0	26.4	4.3
(เลี้ยงสัตว์)	73.7	114.9	140.1	246.6	402.5	667.0	906.0	982.1	953.1	1,142.1	1,531.3	2,052.8	35.3	11.7
(ประมง)	6.3	7.6	11.8	19.1	27.2	51.2	58.8	70.2	79.5	104.6	134.8	163.8	34.5	11.0
(ป่าไม้และอื่น ๆ)	32.6	45.7	56.6	-	-	-	-	72.5	66.7	49.3	65.7	81.2	8.7	(10.3)
การพาณิชย์	1.9	2.1	0.6	6.4	8.9	19.3	15.3	10.6	6.6	13.0	24.8	43.4	32.9	9.7
การอุตสาหกรรม	1,158.4	1,298.5	1,382.4	2,411.4	3,009.9	4,521.3	4,982.9	5,558.2	5,448.2	6,577.1	8,488.6	10,546.5	22.2	0.9
การรับฝากออมทรัพย์	381.8	505.0	644.4	873.9	1,240.4	1,832.8	1,922.7	2,332.5	2,165.8	2,221.3	2,622.0	2,863.1	20.1	(0.8)
การพาณิชย์	3,644.4	4,132.8	4,574.2	5,404.8	7,392.9	11,149.8	12,125.0	13,135.7	12,971.7	13,624.5	15,862.0	18,564.3	16.0	(4.3)
การธนาคารและสถาบันการเงิน	16.7	24.8	36.8	92.9	240.9	271.3	245.4	224.4	136.5	277.5	540.6	1,409.7	49.7	23.6
ธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า	35.5	48.7	92.8	156.7	170.0	389.7	462.7	485.3	519.1	542.2	705.9	1,047.2	36.0	12.3
การสาธารณูปโภค	85.4	93.4	114.1	139.8	174.0	305.7	309.1	325.8	401.0	412.8	577.9	742.6	21.7	0.5
การบริการ	340.2	415.6	443.4	512.9	661.2	1,044.6	992.5	1,317.7	1,389.1	1,404.8	1,769.3	2,198.3	18.5	(2.2)
การบริโภคส่วนบุคคล	725.6	639.2	863.4	1,629.2	1,994.4	3,530.6	4,663.4	4,078.2	4,351.9	5,614.4	8,162.0	11,546.7	28.6	6.2
รวม	6,972.9	7,963.4	9,077.5	12,564.0	17,036.2	26,325.1	30,238.2	32,264.7	32,174.6	36,395.2	45,726.6	57,430.6	21.1	0.0

ที่มา : ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 6 ร้อยละของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรม ในแต่ละภูมิภาคต่อสินเชื่อทั้งหมด (ทั่วประเทศ) ของธนาคารพาณิชย์

ปี	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลางและกรุงเทพฯ	รวม
2523	0.6	0.6	0.6	16.5	18.3
2524	0.7	0.6	0.9	20.4	22.6
2525	0.6	0.4	1.0	19.2	21.2
2526	0.5	0.5	1.1	19.5	21.6
2527	0.6	0.4	1.0	20.0	22.0
2528	0.6	0.5	1.1	21.1	23.3
2529	0.6	0.5	1.0	20.9	23.0
2530	0.6	0.5	1.0	21.4	23.5
เฉลี่ย	0.6	0.5	1.0	19.8	21.9

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 7 ร้อยละของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมต่อสินเชื่อทั้งหมดของภูมิภาคในแต่ละภูมิภาค ของธนาคารพาณิชย์

ปี	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคกลาง และกรุงเทพฯ
2523	9.7	14.1	17.2	19.3
2524	9.8	13.7	19.2	24.3
2525	8.3	9.2	17.7	23.1
2526	7.1	9.1	17.2	23.9
2527	7.7	8.6	16.5	24.5
2528	8.0	9.7	17.2	25.7
2529	8.9	10.6	16.9	25.0
2530	10.0	10.6	18.0	25.4
เฉลี่ย	8.7	10.7	17.2	20.8

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 8 ร้อยละของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาคต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

ปี	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคกลาง และกรุงเทพฯ	รวม
2524	1.1	0.8	1.2	19.2	22.6
2525	0.9	0.7	1.1	18.8	21.5
2526	0.9	0.6	1.0	18.9	21.4
2527	1.0	0.6	1.2	19.6	22.4
2528	1.0	0.7	1.1	19.4	22.1
2529	0.8	0.5	1.0	21.1	23.3
2530	0.7	0.5	0.9	21.8	23.9
เฉลี่ย	0.9	0.6	1.1	19.8	22.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 9 โครงสร้างอุตสาหกรรมและจำนวนคนงานจำแนกเป็นรายภาค (ปี 2527)

	อุตสาหกรรม ในครัวเรือน (1-4 คน)		อุตสาหกรรม ขนาดเล็ก (5-9 คน)		อุตสาหกรรม ขนาดกลาง (50-299คน)		อุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ (มากกว่า300คน)	
	จำนวน ราย	จำนวน ลูกจ้าง (พันคน)	จำนวน ราย	จำนวน ลูกจ้าง (พันคน)	จำนวน ราย	จำนวน ลูกจ้าง (พันคน)	จำนวน ราย	จำนวน ลูกจ้าง (พันคน)
กรุงเทพฯ	5,548	14.0	5,935	73.7	642	68.6	129	121.4
24 จังหวัดในภาค								
กลาง	4,840	11.5	4,161	61.5	834	95.1	239	173.4
รวม								
ภาคกลาง	10,388	25.5	10,096	135.2	1,476	163.7	368	294.8
ภาคเหนือ	2,395	3.4	1,487	19.2	244	25.5	21	10.3
ภาคตะวันออกเฉียง								
เหนือ	3,500	7.2	1,670	16.5	57	5.3	12	9.2
ภาคใต้	2,180	4.4	1,217	18.2	161	16.9	14	6.7
รวม	18,463	42.5	14,470	189.1	1,938	211.4	415	321.0

หมายเหตุ : เป็นผลการสำรวจ "จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการ" ของกรมแรงงาน ปี 2527 เพื่อประโยชน์ในการศึกษาโครงสร้างการจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ข้อมูลจึงแตกต่างจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมของกรมแรงงานอุตสาหกรรม

ที่มา : ฝ่ายสถิติแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 10
จำนวนโรงงาน เงินทุน คนงาน ณ ธันวาคม 2532
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (รวมทั้งจังหวัด)

	โรงงาน			โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ขั้นกลาง			โรงงานอุตสาหกรรมวิสาหกิจ			โรงงานผลิตอาหาร			โรงงานผลิตภัณฑ์จากไม้			โรงงานผลิตภัณฑ์สิ่งทอ			โรงงานอื่น ๆ			รวม		
	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน	โรงงาน	เงินทุน	คนงาน
อุตสาหกรรม 1	9,297	1,212.61	10,223	1,078	2,154.26	9,481	741	802.58	6,469	307	2,659.88	3,932	87	228.20	2,055	72	1,472.84	17,197	83	828.61	2,864	11,665	9,358.98	52,221
น้ำตาลสีน้ำตาล	4,250	470.12	4,407	762	2,039.48	7,710	516	655.65	4,375	190	920.75	1,778	55	102.02	1,300	54	1,421.31	16,609	65	471.04	1,541	5,892	6,080.37	37,720
สีน้ำตาล	486	62.63	620	46	32.48	363	16	10.05	72	36	1,470.80	1,029	4	7.64	256	4	6.72	122	2	6.58	7	594	1,596.90	2,469
ปุ๋ยอินทรีย์	1,774	390.86	2,298	236	61.55	1,231	70	76.11	1,362	33	234.61	863	8	105.10	293	5	8.98	222	9	342.34	1,262	2,135	1,219.55	7,531
สุญญากาศ	2,787	289.00	2,898	34	20.75	177	139	60.77	660	48	33.72	262	20	13.44	206	9	35.83	244	7	8.65	54	3,044	462.16	4,501
อุตสาหกรรม 2	9,579	2,216.88	11,582	726	361.96	5,934	699	841.67	5,385	208	725.40	2,402	100	355.50	2,295	52	197.34	5,638	63	2,604.12	2,864	11,427	7,302.87	36,100
รถยนต์	3,366	476.03	4,101	317	104.66	2,947	380	446.78	3,377	128	647.88	1,860	58	323.30	1,554	48	194.70	5,076	49	2,581.11	2,765	4,346	4,774.46	21,680
กาฬสินธุ์	1,320	211.68	1,830	224	183.10	1,582	82	29.44	444	27	18.10	183	11	11.25	411	0	0.00	0	3	4.27	44	1,667	457.84	4,494
มหาสารคาม	2,019	193.07	2,538	92	32.83	578	91	43.13	462	32	32.20	206	12	10.12	108	1	0.28	22	4	1.87	21	2,251	313.50	3,935
ร้อยเอ็ด	2,874	1,336.10	3,113	93	41.37	827	146	322.32	1,102	21	27.22	153	19	10.83	222	3	2.36	540	7	16.87	34	3,163	1,757.07	5,991
อุตสาหกรรม 3	5,810	519.57	6,918	109	82.45	783	421	228.28	2,443	100	137.67	701	65	36.80	1,371	30	76.73	698	17	298.16	466	6,552	1,379.66	13,380
อุตสาหกรรม 3	2,630	183.35	3,166	21	14.59	161	178	117.98	1,052	41	35.17	254	23	11.43	611	9	42.10	242	14	294.96	442	2,916	699.58	5,928
ศรีสะเกษ	1,385	175.90	1,697	33	39.38	263	13	29.46	169	21	17.75	165	3	4.09	296	13	14.53	236	1	0.60	10	1,469	281.71	2,836
อุบลราชธานี	541	35.61	578	17	21.54	121	47	37.32	318	12	9.37	68	10	6.50	142	3	2.60	21	1	2.00	4	631	114.94	1,252
นครพนม	1,118	106.55	1,279	32	4.63	196	139	31.07	623	14	15.64	73	19	3.76	104	1	0.35	20	0	0.00	0	1,323	162.00	2,295
บุณฑริก	136	18.16	198	6	2.31	42	44	12.45	281	12	59.74	141	10	11.02	218	4	17.15	179	1	0.60	10	213	121.43	1,069
อุตสาหกรรม 4	6,328	466.38	7,797	547	494.85	3,384	652	273.94	3,751	145	816.27	2,804	112	321.05	3,490	29	325.24	2,605	30	407.29	525	7,843	3,105.02	24,356
อุดรธานี	3,464	152.96	4,104	334	383.13	2,350	430	221.72	2,700	88	434.92	1,580	67	217.40	2,421	11	302.64	2,110	22	62.52	271	4,416	1,775.29	15,536
เลย	641	61.27	916	1	0.42	5	6	3.68	65	6	28.97	235	5	38.92	328	10	10.10	395	1	0.87	6	670	144.23	1,950
หนองคาย	307	117.08	705	165	82.90	636	116	29.25	505	34	341.38	888	23	45.37	394	6	10.16	80	5	342.89	237	656	969.03	3,445
สกลนคร	1,916	135.07	2,072	47	28.40	393	100	19.29	481	17	11.00	101	17	19.36	347	2	2.34	20	2	1.01	11	2,101	216.47	3,425
รวม	31,014	4,415.44	36,520	2,460	3,093.52	19,582	2,513	2,146.47	18,048	760	4,339.22	9,839	364	941.55	9,211	183	2,072.15	26,138	193	4,138.18	6,719	37,487	21,146.53	126,057

โรงงาน : โรง เงินทุน : ล้านบาท คนงาน : คน

ที่มา : ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ